

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΚΥΠΡΟΥ

CIPRU: TEATRU ANTIC ȘI INTERESE CONTEMPORANE

A

nul trecut, între 25 și 29 noiembrie s-a desfășurat, la Nicosia, un simpozion internațional avînd ca generic "Dramaturgia antică greacă - o moștenire mondială", inițiat de Serviciul cultural al Ministerului Educației, de Organizația teatrală din Cipru și de Centrul cipriot al Institutului Internațional de Teatru (ITI). Simpozionul - impecabil organizat și extrem de agreabil ca atmosferă, grație amabilității mereu prezente a unor oameni ca Monica Vassiliou, Andy Bargilly și Nicos Shafkalis, ultra-ocupatul și neobositul secretar al Centrului cipriot al ITI - a inclus sesiuni de referate și discuții pe marginea acestora din urmă, precum și un spectacol cu Fenicienele de Euripide. În plus, vizitarea amfiteatrului antic de la Kourion (unicul accesibil la ora actuală, celelalte două construcții de acest fel, mai mari și mai bine păstrate, aflîndu-se în zona de ocupație turcească, în nordul insulei), a Mozaicurilor și a Mormintelor regale de lângă Paphos, locul de naștere - spune legenda - al Afroditei, zeița dragostei și a frumuseții. (Vizita s-a încheiat cu o bale generală, deși cam sumară, a celor circa douăzeci de participanți într-o Mediterană neverosimil de limpede și de albastră, la sfîrșitul lui noiembrie fiind în Cipru 28-29'...) Dar să revenim la lucruri serioase. Așadar:

REFERATELE ȘI DISCUȚIILE

În linii mari, contribuțiile vorbitorilor sosiți din 15 țări pot fi împărțite, potrivit temei lor, în trei categorii, după cum în trei categorii pot fi împărțiți, potrivit profesiei sau intereselor, înșiși participanții (universitari, practicieni teatrali și, respectiv, critici teatrali, ultima categorie fiind însă reprezentată exclusiv prin subsemnata). Prin urmare, materialele au abordat probleme privitoare la: 1) aspecte particulare ale structurii dramatice, ale psihologiei personajelor și ale limbajului în diverse texte - dr. Phanis Kakridis (Grecia) despre adevărul istoric în teatrul lui Aristofan, caracterizat drept "comedie politică modernă", Gregory Mc Cart (Australia) despre motivațiile interioare ale eroilor din *Oedip la Colona*, Aharon Shabtai (Israel) despre forța ethos-ului în drama elină, G. Ioannides și C. Kolotas (Cipru) despre funcția conului în tragedie; 2) propria experiență a vorbitorilor în transpunerea scenică (deja efectuată sau aflată în pregătire) a unor texte antice grecești - Joseph Ndugua (Uganda), Nigel Watson (Marea Britanie) despre includerea unor rituri vește într-o montare a *Orestiei*, Nicos Charalambous (Cipru), Danny Fruchter (S.U.A.) despre documentarea în vederea montării piesei *Oedip rege*, Spyros Vraho itis (Grecia) despre spectacolul său cu *Antigona*, în care a încercat reînvierea tradițiilor scenice antice, Franz Weber (Germania) despre colaborarea sa la *Alcesta* lui Roberto Ciulli în costume moderne, Riva Tuuluki Siikala (Finlanda) despre vitoarea ei premieră cu *Orestia* în distribuție exclusiv feminină, Péter Valló

(Ungaria) despre lucrul său la un spectacol reunind fragmente din trei piese antice, Gian Giannotti (Elveția) despre intenția de a monta *Păsările* folosind toate cele patru limbi ce se vorbesc în țara sa, actrița Despina Bebedeli (Cipru) despre sentimentele unei interprete consacrate în principal teatrului antic; și 3) rezonanța general-umană a dramaturgiei antice grecești, soarta și misiunea ei în lumea de azi - C.M. Harclayde Walcott (Jamaica), Rajia - Sinikka Rantala (Finlanda), Thomas Howalt (Danemarca), Eva Stehliková (Cehoslovacia) și Alice Georgescu (România), cu referiri la *Trilogia antică* de la Naționalul bucureștean. O foarte interesantă comunicare privind rolul muzicii în tragedia antică a prezentat compozitorul Michalis Christodoulides (Grecia). În afară de cei amintiți, la discuții au mai luat parte invitați din U.R.S.S., Suedia, Norvegia, Egipt. La dezbaterile finale s-a accentuat importanța traducerii textelor antice (chestiune ce a revenit în multe dintre luările de cuvânt din sesiuni) și a circulației lor universale dată fiind inestimabila valoare a acestei moșteniri literare. S-a votat, de asemenea, o moțiune către UNESCO, cerându-se includerea amfiteatrelor antice de pe teritoriul cipriot pe lista monumentelor aflate sub protecție internațională.

Semnificația cu totul specială pe care organizatorii au acordat-o acestui simpozion s-a vădit și în faptul că participanților li s-a făcut onoarea de a fi primiți de către dr. Georgios Vassiliou, președintele Republicii Cipru. Întrevederea a avut ca urmare lansarea și acceptarea propunerii ca în Cipru să aibă loc, anual, un festival al spectacolelor din toată lumea pe texte antice.

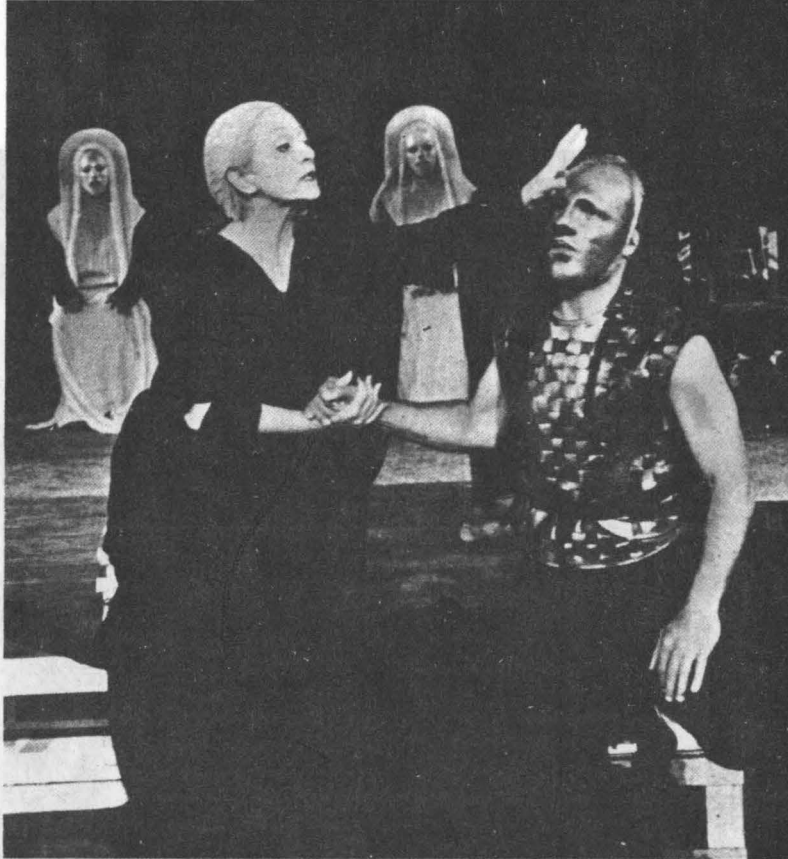
E drept că lucrul pe care l-am depins public (și nu numai eu) a fost faptul că de la simpozion au lipsit spectacolele.

SPECTACOLELE

Practic, pe lista "activităților" era înscrisă vederea unuia singur - **Fenicienele** de Euripide, în regia actorului cipriot Nicos Charalambous, la Teatrul Municipal din Nicosia. Concepută pentru spațiul de joc al unui amfiteatru (a și participat, în iunie '90, la Festivalul de la Epidaur), montarea părea că se sufocă în cutia scenei italiene. Scenografia lui Angelos Angeli propunea, pentru cor și pentru unii dintre eroi, costume amintind drapajul veșmintelor antice și măști ușor supradimensionate; pe scena obișnuită acestea apăreau cu totul nelalocul lor, creînd o impresie de nefiresc căutat cu orice preț. Regizorul (improvizat - comentau unele guri rele locale, adăugînd însă imediat, cu loialitate, "de ce nu s-o fi mulțumind să rămînă ceea ce e, adică cel mai bun actor din Cipru?") nu s-a dovedit capabil să confere spectacolului coerența ideologică și interpretativă necesară, deși au existat cîteva momente de frumusețe plastică; stilurile de joc nu se armonizau însă. Performanța indiscutabilă i-a aparținut Despinei Bebedelis (Iocasta), concentrată, intens dramatică și profund umană. Remarcabil orchestrată a fost evoluția muzicală și coregrafică a corului.

Absolut "facultativă", vederea unui spectacol cu **Sărutul femeii păianjen** de Manuel Puig la un minuscule teatru numit "Unu" mi-a produs o reală încîntare. Textul - devenit celebru în special după ce a fost transformat în scenariul filmului omonim al lui Hector Babenco - e o poveste nu foarte lesne de urmărit (mai ales într-o limbă necunoscută) despre trădare și credință, despre curaj și lașitate. Montarea regizorului Andreas Christodoulidis era atît de atent lucrată, atît de simplă și de expresivă, cu un ritm atît de bine supravegheat, încît, fără să înțeleg nici treizeci de cuvinte, am urmărit-o cu o concentrare ce m-a făcut să nu observ cînd s-au scurs două ore. Șapte actori - unii, jucînd mai multe roluri - evoluau omogen și cu vizibilă dăruire, fără stridențe, fără "numere" personale. Desigur, ar trebui amintiți toți; îi citez, pentru dificultatea sporită a rolurilor, pe Yannis Lambropoulos, Konstantinos Zamparas și Ioanna Shiakalis. Cu speranța că, poate, cîndva, o să-i revăd pe toți. Și Ciprul.

■ ALICE GEORGESCU

imagini din «fenicienele» (sus despina bebedeli)

